

**Sprawozdanie z realizacji „Programu Działań na
Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie
na lata 2015 – 2020”
w 2020 roku**

Tarnów, marzec 2021 r.

1. Wstęp.

Program Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015 – 2020 powstał w celu określenia warunków bytowych i potrzeb osób starszych powyżej 60 roku życia oraz podejmowania działań, które w sposób planowy i celowy wpłyną na poprawę jakości ich życia w Tarnowie.

Tarnowski samorząd, zgodnie z przyjętymi ogólnopolskimi założeniami, podejmuje działania mające na celu wieloaspektowe wsparcie seniorów oraz podtrzymywanie ich aktywności społecznej, a tym samym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tej grupy wiekowej.

Miasto Tarnów wspiera i promuje te inicjatywy, które mają na celu pogłębianie wiedzy, rozwój pasji i zainteresowań osób starszych oraz wpisują się w koncepcję edukacji ustawicznej i przyczyniają się do wzrostu kapitału społecznego tej grupy mieszkańców miasta. Szczególnie wartościowe są projekty realizowane przy współpracy różnych instytucji i organizacji pozarządowych, które sprzyjają integracji seniorów pochodzących z różnych środowisk oraz rozbudowie potencjalnej sieci wsparcia.

W 2020 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. na terenie Rzeczypospolitej Polskiej został ogłoszony do odwołania stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Wiele zadań z obszaru polityki społecznej skierowanych do osób starszych było trudnych do realizacji, także zadania zlecone organizacjom pozarządowym były prowadzone w ograniczonym zakresie. Wprowadzane na poziomie rządowym obostrzenia (np. zawieszenie prowadzenia/ograniczenie działalności m.in. placówek wsparcia dziennego, klubów seniora, warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy, zakaz gromadzenia się, konieczność kwarantanny) uniemożliwiły zrealizowanie w pełnym zakresie zaplanowanych zadań publicznych.

W związku z trudną sytuacją epidemiczną Miasto prowadziło szereg działań mających na celu pomoc mieszkańcom Tarnowa (m.in. zakup i dystrybucja maseczek, środków dezynfekcyjnych, rękawiczek, dystrybucja żywności). Na stronie Miasta zamieszczane były pełne informacje dotyczące bieżącej sytuacji epidemiologicznej w Tarnowie oraz wprowadzanych i obowiązujących zasad i obostrzeń. Uruchomiona została całodobowa infolinia poprzez którą można było uzyskać informacje o zalecanych sposobach zachowania się oraz możliwych formach pomocy. Urząd Miasta Tarnowa i miejskie jednostki we współpracy z organizacjami pozarządowymi i prywatnymi przedsiębiorstwami prowadziły akcję Tarnów Pomaga, która polegała na objęciu wsparciem najbardziej potrzebujących mieszkańców, przede wszystkim na przygotowaniu i dostarczaniu ciepłych posiłków osobom starszym, niesamodzielnym, niepełnosprawnym i samotnym oraz załatwianiu ich codziennych spraw. Realizowane oraz planowane działania były na bieżąco dostosowywane do panującej sytuacji epidemiologicznej oraz wprowadzonych obostrzeń.

2. Realizacja priorytetów Programu.

Celem głównym Programu Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015 – 2020 było tworzenie warunków do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspokajania potrzeb osób starszych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujących pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym.

2.1. Priorytet I.: Tworzenie optymalnych warunków ukierunkowanych na utrzymanie i poprawę zdrowia osób starszych.

Cele szczegółowe:

1. Poprawa dostępności do usług medycznych, w tym rehabilitacyjnych dla osób starszych.
2. Utrzymanie i poprawa sprawności psycho-fizycznej osób starszych.
3. Rozwój systemu opieki długoterminowej.
4. Edukacja i promowanie zdrowego stylu życia wśród osób starszych.

Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Liczba beneficjentów badań profilaktycznych i programów zdrowotnych	1.454
Liczba łóżek w Zakładach Opiekuńczo – Leczniczych	112
Liczba łóżek geriatrycznych	0
Liczba miejsc w hospicjum stacjonarnym	0

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej UMT

2.1.1. Opieka zdrowotna

Na terenie miasta Tarnowa funkcjonują dwie placówki lecznictwa zamkniętego Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza i Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika oraz liczne placówki lecznictwa otwartego, zapewniające mieszkańcom opiekę medyczną w zakresie lecznictwa podstawowego i specjalistycznego. W stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia pomoc zabezpiecza Powiatowa Stacja Pogotowia Ratunkowego w Tarnowie. Finansowanie świadczeń gwarantowanych zapewnia Narodowy Fundusz Zdrowia.

Gminie Miasta Tarnowa podlegają 3 podmioty lecznicze: Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika, Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. oraz Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.

Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika jest największym podmiotem leczniczym podległym Gminie Miasta Tarnowa. Podstawowa działalność koncentruje się na lecznictwie stacjonarnym, którego uzupełnieniem są ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne oraz pielęgnacyjno-opiekuńcze. Ponadto Szpital, jako jeden z dwóch podmiotów w Tarnowie zabezpiecza także nocną i świąteczną opiekę zdrowotną dla mieszkańców Tarnowa i okolic. Od października 2017 r. Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie znajduje się w systemie podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej tzw. „sieci szpitali” gwarantującej bezpieczeństwo funkcjonowania Szpitala w perspektywie wieloletniej.

W strukturze Szpitala jest również Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, który mieści się w Tarnowie przy ul. Szpitalnej 53, w budynku Domu Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta. Do Zakładu Opiekuńczo-Lecznicy może zostać przyjęty pacjent wymagający całodobowych świadczeń pielęgnacyjnych, z rozpoznaniem choroby przewlekłej, który w ocenie wg zmodyfikowanej skali Barthel (wg karty kwalifikacji) uzyskał od 0 do 40 pkt.

Rok 2020 w działalności Szpitala był okresem walki z pandemią wirusa SARS-CoV-2 – placówka (wraz z drugim tarnowskim szpitalem) została wytypowana do leczenia chorych na Covid-19. Podczas dwóch fali pandemii ograniczono planową działalność Szpitala.

Okresowo 1/3 potencjału łóżek była przeznaczona na leczenie pacjentów „covidowych” - trzy całe oddziały przekształcono w oddziały „covidowe”, w innych wydzielono odcinki zakaźne, uruchomiono dodatkowe łóżka z respiratorami. W Szpitalu wdrożony został wyjątkowy reżim sanitarny oraz specjalne procedury, dotyczące postępowania z pacjentami.

Okres ten był wyjątkowo trudny w działalności placówki z uwagi na nieznaną dotąd zagrożenie dla zdrowia i życia pacjentów a także personelu Szpitala. Trudności pogłębiał brak jednoznacznych rekomendacji dotyczących leczenia chorych, utrudnienia w dostępie pacjentów do leczenia otwartego, lęk kadry medycznej przed zakażeniem, braki personelu spowodowane zachorowaniem na Covid-19 oraz ogromne problemy z zaopatrzeniem placówki w odpowiednie ilości środków ochrony indywidualnej oraz do dezynfekcji w początkowym okresie epidemii.

Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. jest największą placówką ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego w Tarnowie i subregionie. W swojej bogatej ofercie oprócz poradni specjalistycznych posiada poradnię lekarza podstawowej opieki, przychodnię stomatologiczną, przychodnię zdrowia psychicznego, przychodnię rehabilitacyjną, oddział chirurgii ogólnej. Zespół Przychodni Specjalistycznych swoje usługi świadczy na rzecz mieszkańców Tarnowa i regionu.

Mościckie Centrum Medyczne świadczy usługi z zakresu podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej (zakład opiekuńczo-leczniczy), opieki psychologicznej i medycyny pracy. Usługami medycznymi obejmuje mieszkańców Tarnowa i okolicznych gmin. w strukturze Mościckiego Centrum Medycznego jest również Zakład Opiekuńczo-Lecznicy. W ZOL udzielane są świadczenia zdrowotne obejmujące swoim zakresem leczenie, pielęgnację i rehabilitację dorosłych osób przewlekle chorych nie wymagających hospitalizacji, którzy wymagają całodobowej, profesjonalnej pielęgnacji, rehabilitacji oraz kontynuacji leczenia. ZOL posiada niezbędny, specjalistyczny sprzęt medyczny np. koncentratory tlenu, ssaki elektryczne, pulsoksymetry, defibrylator co zapewnia bezpieczeństwo oraz komfort pacjentom w najcięższym stanie. Wyposażony jest również w profesjonalny sprzęt pomocniczy np. wózki inwalidzkie, materace, wanny jezdne, leżanki do transportu w pozycji leżącej, urządzenia rehabilitacyjne.

Aktualnie na terenie Tarnowa działają dwa zakłady opiekuńczo-lecznicze dysponujące łącznie bazą 112 łóżek:

- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w strukturze Specjalistycznego Szpitala im. E. Szczeklika zlokalizowany przy ul. Szpitalnej 53, w budynku Domu Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta, dysponuje bazą 31 łóżek.
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w strukturze Mościckiego Centrum Medycznego zlokalizowany przy ul. Kwiatkowskiego 15, dysponuje bazą 81 łóżek.

Ze względu na brak hospicjum stacjonarnego w Tarnowie mieszkańcy miasta mogą korzystać z placówek znajdujących się w pobliżu Tarnowa, posiadających kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia (w Dąbrowie Tarnowskiej, Brzesku i Stróżach).

Ponadto w ramach zadania „Program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych – prowadzenie wypożyczalni sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego” realizowanego na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa przez Tarnowskie Hospicjum Domowe im. bł. F. Ozanama, ul. Krakowska 41, prowadzona jest bezpłatna wypożyczalnia sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego dla obłożnie i terminalnie chorych mieszkańców Tarnowa.

W 2020 r. wypożyczono sprzęt dla 121 osób.

W związku z obowiązującym stanem epidemii Narodowy Fundusz Zdrowia uruchomił całodobowe wsparcie psychologiczne w ramach Telefonicznej Informacji Pacjenta. Pomocą psychologiczną dla osób w kryzysie związanym z zagrożeniem epidemicznym czy kwarantanną służyli psychologowie, którzy dyżurują pod numerem Telefonicznej Informacji Pacjenta. Dzwoniąc pod bezpłatny numer 800-190-590 można było prosić o przekierowanie rozmowy do dyżurującego przez całą dobę psychologa. Specjalista w trakcie telefonicznej rozmowy, przeprowadzał konsultację oraz w razie potrzeby wskazywał dalszą ścieżkę postępowania np. konieczność konsultacji psychiatrycznej lub diagnozy pod kątem ewentualnej terapii.

Ta szczególna forma pomocy skierowana jest do osób w kryzysie emocjonalnym, które źle znoszą odosobnienie, odczuwają stres lub lęk wywołany sytuacją zagrożenia epidemicznego. Psychologowie, dyżurujący w ramach Telefonicznej Informacji Pacjenta, są dostępni przez całą dobę, siedem dni w tygodniu.

2.1.2. Programy polityki zdrowotnej

1. W 2020 r. na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa podmioty lecznicze wykonywały bezpłatne szczepienia w ramach programu polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień ochronnych przeciwko grypie w populacji osób starszych zamieszkałych w Tarnowie”. Na realizację programu przeznaczono kwotę 60.542,79 zł, w tym 52.919,79 zł stanowiły środki Gminy Miasta Tarnowa i 7.623 zł środki Narodowego Funduszu Zdrowia. Szczepieniami w 2020 r. objęto 1.343 osoby starsze.
2. Przy wsparciu finansowym Gminy Miasta Tarnowa realizowane były przez organizacje pozarządowe niżej wymienione zadania z zakresu zdrowia publicznego skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych, z których w 2020 r. skorzystało 111 osób.

- Rehabilitacja domowa osób przewlekle i obłożnie chorych z powodu chorób narządu ruchu lub powodujących dysfunkcję narządu ruchu (reumatoidalne zapalenie stawów i inne przewlekle schorzenia narządu ruchu lub stwardnienie rozsiane).
W ramach zadania prowadzony był cykl rehabilitacji ogólnousprawniającej poprawiającej sprawność, zmniejszającej dolegliwości bólowe i normalizującej napięcie mięśniowe u chorych. Realizatorami w 2020 r. były trzy organizacje pozarządowe: Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział w Tarnowie, Stowarzyszenie „Aktywni dla Zdrowia” i Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział w Tarnowie. Działaniami w ramach zadania objęto łącznie 55 osób. Gmina Miasta Tarnowa przeznaczyła na ten cel 52.000 zł.
  - Rehabilitacja medyczna ogólnoustrojowa poprawiająca sprawność manualną i lokomocję u osób ze znacznie ograniczoną sprawnością ruchową spowodowaną przewlekłą chorobą. W ramach zadania prowadzona była rehabilitacja ogólnoustrojowa. Realizatorem w 2020 r. było Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział w Tarnowie. Działaniami w ramach zadania objęto łącznie 15 osób. Gmina Miasta Tarnowa przeznaczyła na ten cel 10.000 zł.
  - Rehabilitacja psychofizyczna i profilaktyka kobiet po mastektomii. W ramach zadania odbywały się ćwiczenia gimnastyczne i zabiegi rehabilitacyjne. Realizatorem w 2020 r. było Stowarzyszenie „Klub Amazonka”. Działaniami objęto 41 kobiet. Gmina Miasta Tarnowa przeznaczyła na ten cel 14.000 zł.
3. Osoby w starszym wieku mogły również brać udział w programach profilaktycznych finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia:
- Program profilaktyki raka piersi skierowany do kobiet w wieku 50-69 lat. W ramach Programu wykonywano bezpłatnie badanie mammograficzne (bez konieczności posiadania skierowania). Kobiety z określonej grupy wiekowej mogły zgłaszać się do jednej z dwóch placówek: Szpitala Wojewódzkiego im. św. Łukasza lub Mościckiego Centrum Medycznego.
  - Program profilaktyki gruźlicy - adresatami były osoby dorosłe, zapisane do pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, nie posiadające w dotychczasowym wywiadzie rozpoznanej gruźlicy. Badania skierowane były do osób, które miały bezpośredni kontakt z osobami z już rozpoznaną gruźlicą lub u których stwierdzono przynajmniej jedną z okoliczności przyczyniających się do rozwoju choroby (bezrobocie, niepełnosprawność, obciążenie długotrwałą chorobą, problemem alkoholowym lub narkomanią, bezdomność). Zagrożenie chorobą sprawdzane było podczas wywiadu przeprowadzonego przez pielęgniarkę podstawowej opieki zdrowotnej. Osoby, które miały kontakt z chorym na gruźlicę, bądź wobec których istnieją inne przesłanki, mogły się zgłosić bez skierowania do pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, do której złożyli deklarację wyboru. W uzasadnionych przypadkach pacjenci kierowani byli do lekarza, który zlecał szczegółowe badania.

2.1.3. Małopolski Tele-Anioł

Osoby starsze mogły zgłaszać się do udziału w Programie „Małopolski Tele-Anioł”, którego celem jest poprawa jakości życia osób niesamodzielnych poprzez realizację działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i sąsiedzkich w miejscu zamieszkania oraz usług wykorzystujących nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, umożliwiające osobom niesamodzielnym jak najdłuższe bezpieczne pozostanie w ich własnym środowisku. W ramach projektu zostało uruchomione Centrum Teleopieki, a osoby niesamodzielne, starsze lub niepełnosprawne, zakwalifikowane do udziału w projekcie otrzymują tzw. opaskę bezpieczeństwa z przyciskiem SOS i kartą SIM, która umożliwia im całodobowe połączenie głosowe z Centrum i możliwość wezwania pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa. Ponadto część uczestników projektu korzysta ze wsparcia w postaci usług opiekuńczych oraz sąsiedzkich usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (przydzielonych w zależności od potrzeb i stopnia niesamodzielności). Program realizowany jest przez Województwo Małopolskie w partnerstwie z Caritas Diecezji Kieleckiej oraz Stowarzyszeniem Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego z Suchoj Beskidzkiej. Realizacja projektu przewidziana jest na okres od lutego 2018 r. do 26 czerwca 2021 r. Informacje dotyczące projektu dostępne są na stronie internetowej <https://www.malopolska.pl/teleaniol/o-projekcie>

W realizację projektu włączyła się również Gmina Miasta Tarnowa. W Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej ul. Goldammera 3 osoby zainteresowane udziałem w projekcie mogły uzyskać informację na temat programu.

2.2. Priorytet II.: Pomoc, wsparcie i zapewnienie osobom starszym bezpieczeństwa socjalnego

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie osób starszych w ich środowisku zamieszkania.
2. Rozwój systemu opieki nad osobami starszymi niemogącymi samodzielnie funkcjonować w swoim środowisku.
3. Opracowanie, promocja i koordynacja systemu ulg adresowanych do seniorów.
4. Wspieranie rodzin osób starszych.
5. Wspieranie rozwoju „srebrnej gospodarki” – nowoczesnego rynku usług i produktów przyjaznych osobom starszym w celu zaspokajania ich potrzeb konsumpcyjnych, bytowych oraz zdrowotnych.

Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Liczba seniorów korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie	1.557
Liczba seniorów przebywających w ośrodkach wsparcia dziennego i klubach seniora	584

Liczba seniorów przebywających w placówkach całodobowego wsparcia	380
Liczba posiadaczy Karty Tarnowskiego Seniora	3.924 (370 w 2020 r.)
Liczba podmiotów będących partnerami programu Karta Tarnowskiego Seniora	82

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej UMT

2.2.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób starszych.

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, w ramach priorytetu II „Programu Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015–2020”, podjął szereg działań mających na celu zapewnienie osobom starszym dostępu do dóbr i usług umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

1) Udzielanie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc materialną i pozamaterialną dla osób starszych, wynikających z ustawy o pomocy społecznej, przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Rodzaje świadczenia	Liczba osób powyżej 60 roku życia	Wysokość wypłaconych świadczeń w 2020 r. (w zł)
1.	Zasiłki stałe	177	913.608
2.	Zasiłki okresowe	105	139.715
3.	Zasiłki celowe	96	23.948
4.	Zasiłki celowe specjalne	90	17.710
5.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	148	75.636
6.	Pomoc rzeczowa (opał)	212	188.356
7.	Pomoc w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego na zakup posiłku w ramach realizacji programu osłonowego „Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”	285	209.476

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

2) Zwiększenie liczby ośrodków wsparcia dziennego - domów dziennego pobytu i klubów samopomocy oraz klubów seniora.

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie świadczy usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących (Dział - Dom Dziennego Pobytu). Z usług tego typu korzystają osoby o obniżonej sprawności psychofizycznej, które z uwagi na zaawansowany wiek, stan zdrowia lub skomplikowaną sytuację rodzinną wymagają wsparcia

w organizacji życia codziennego. Osoby korzystające z tych usług mają zapewnione posiłki (śniadania, obiady), a także zajęcia rekreacyjno-kulturalne, zajęcia w ramach terapii zajęciowej, służące utrzymaniu sprawności psychofizycznej zgodnie z wiekiem, zajęcia nauki i obsługi komputera, terapię ruchem (zajęcia choreograficzne i taniec) oraz zabiegi fizykoterapeutyczne. Dział – Dom Dziennego Pobytu dysponuje 50 miejscami. W 2020 r. łącznie z oferty Domu skorzystało 48 osób, w tym 23 po 60 roku życia.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną usługi nie były realizowane całorocznie. Dział funkcjonował w sposób statutowy do 12 marca 2020 r. W związku z zaprzestaniem świadczenia usług w formie stacjonarnej, pomoc podopiecznym w tym okresie świadczona była w postaci przygotowania posiłków dla 30 podopiecznych, rozwożonych przez firmę realizującą dofinansowywane przez Gminę Miasta Tarnowa usługi przewozowe osób niepełnosprawnych TAXI OSOBOWE Adam Paprocki. W okresie niższej zachorowalności i zmniejszenia obostrzeń od 15 czerwca do 31 lipca 2020 r. DDP funkcjonował we wzmożonym reżimie sanitarnym oraz dla ograniczonej liczby podopiecznych - 20 osób. W związku z wydaną decyzją Wojewody Małopolskiego z dnia 14 października 2020 r. została zawieszona działalność placówek dla osób starszych, a następnie przywrócona decyzją z listopada 2020 r. w której placówki zostały zobowiązane do realizacji swoich zadań z wykorzystaniem metod i technik porozumiewania się na odległość oraz w formie alternatywnych sposobów realizacji zajęć, prowadzonych poza siedzibą ośrodka, przy jednoczesnym braku możliwości prowadzenia zajęć w siedzibach placówek i obowiązywała do końca roku.

Fundacja Zielona Przystań w budynku przy ul. Piotra Skargi 29a prowadzi środowiskowy dom samopomocy typu C pod nazwą „Zielona Przystań” przeznaczony dla 25 osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (osób z demencją starczą, otępieniem, zaburzeniami natury psychicznej, zaburzeniami adaptacyjnymi, organiczną zmianą nastrojów, a także chorobami Alzheimera i Parkinsona i innych) oraz od 2017 r. typ A przeznaczony dla 20 osób przewlekłe psychicznie chorych. Od 2019 r. poszerzyła swoją działalność i obecnie dysponuje 27 miejscami w typie C i 25 miejscami w typie A.

Celem działalności „Zielonej Przystani” jest przede wszystkim udzielenie wsparcia osobom mającym poważne trudności w życiu codziennym, wymagającym pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, poprzez wspomaganie rozwoju psychofizycznego i społecznego, rozwój zainteresowania otaczającym światem, poznawanie rzeczy, zjawisk i procesów w nim zachodzących oraz związków przyczynowo-skutkowych, rozwój indywidualnych uzdolnień i zainteresowań, udział w życiu społecznym, utrzymanie dobrej kondycji psychicznej, maksymalne usprawnienie psychofizyczne oraz rehabilitację funkcji poznawczych.

Zajęcia odbywają się w pracowniach: gospodarstwa domowego, samoobsługi, rękodzielniczo-plastycznej, rekreacyjno-rehabilitacyjnej i relaksacyjnej.

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie wydał 18 nowych decyzji administracyjnych, kierując uczestników do Środowiskowego Domu Samopomocy „Zielona Przystań” typu C (wszystkie osoby powyżej 60 roku życia) oraz 6 nowych decyzji

administracyjnych kierujących do uczestnictwa w Środowiskowym Domu Samopomocy „Zielona Przystań” typu A (9 osób korzystających była powyżej 60 roku życia).

3) Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych.

Osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, przyznawana jest pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Poniższa tabela przedstawia wysokość kwot wydatkowanych na ten cel oraz ilość osób objętych tym świadczeniem:

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób powyżej 60 roku życia	Kwota wydatkowana w 2020 r. (w zł)
1.	Usługi opiekuńcze	437	2.952.713 z budżetu GMT
2.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	7	151.100 z budżetu państwa

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

W 2020 r. podstawowe usługi opiekuńcze realizował Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział w Tarnowie na podstawie umowy zawartej w drodze ogłoszanego przez Gminę Miasta Tarnowa konkursu na realizację zadania publicznego pod tytułem: „Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania na lata 2020 – 2022”.

Natomiast usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi były realizowane przez Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja” ul. Kolorowa 6, 20-802 Lublin – w okresie od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. na podstawie umów zawartych w trybie określonym w ustawie Prawo zamówień publicznych.

Świadczenie w formie usług opiekuńczych obejmowało pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, a w przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowane było do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia (choroba psychiczna).

4) Wprowadzenie usług w miejscu zamieszkania dla osób starszych po przebytej hospitalizacji, umożliwiającym dalsze funkcjonowanie w środowisku.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w ramach realizowanych usług opiekuńczych świadczył pomoc w formie podstawowych usług opiekuńczych dla osób po przebytej hospitalizacji. Podejmowane przez opiekunki środowiskowe działania miały na celu dążenie do prawidłowej realizacji przez osoby starsze, które powrócą do środowiska zamieszkania po zakończonej hospitalizacji, stosownych zaleceń lekarskich, w tym: regularnego przyjmowania leków, przestrzegania terminów kontrolnych wizyt lekarskich,

wykonywania zleconych badań i zabiegów. Realizacja usług opiekuńczych pozwala również na utrzymanie kontaktów społecznych oraz utrzymanie najbliższego otoczenia w czystości.

5) Zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej asystenta osoby starszej.

W 2020 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie nie odnotowano zapotrzebowania na asystenta osoby starszej. Funkcję tę w wielu przypadkach pełnią opiekunki środowiskowe, które dają osobom starszym poczucie bezpieczeństwa.

6) Stworzenie kompleksowego zabezpieczenia osoby w okresie oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W czasie oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizuje w miejscu zamieszkania wsparcie w formie usług opiekuńczych.

7) Zapewnienie miejsc oraz utrzymanie standardu usług w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa.

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu są kierowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie do domów pomocy społecznej.

W 2020 r. na terenie miasta Tarnowa funkcjonowały dwa domy pomocy społecznej, w których przebywają osoby starsze.

I. Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych im. św. Brata Alberta w Tarnowie, ul. Szpitalna 53 (organ prowadzący: Gmina Miasta Tarnowa, liczba miejsc statutowych – 164, z czego 154 dla osób przewlekłe somatycznie chorych, a 10 dla osób w podeszłym wieku). Mieszkańcami Domu są osoby o różnych schorzeniach i stopniu niepełnosprawności. Większość mieszkańców wymaga całkowitej pielęgnacji i opieki, karmienia, ubierania. Opiekę lekarską nad mieszkańcami sprawują lekarz rodzinny w ramach POZ.

II. Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie, ul. Czarna Droga 48 (organ prowadzący: Gmina Miasta Tarnowa, liczba miejsc statutowych – 87 przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku). Dom zapewnia swoim mieszkańcom zaspokojenie potrzeb bytowych, całodobową opiekę, rehabilitację i uczestnictwo w zajęciach terapeutycznych. W Domu przebywają osoby o różnych schorzeniach i stopniu niepełnosprawności.

Nazwa Domu	Liczba umieszczonych osób
------------	---------------------------

Dom Pomocy Społecznej im. św. Brata Alberta w Tarnowie, ul. Szpitalna 53	29
Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie, ul. Czarna Droga 48	18

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

W 2020 r. w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa na terenie miasta Tarnowa umieszczono 47 osób w wieku powyżej 60 lat.

Poza domami pomocy społecznej prowadzonymi przez Gminę Miasta Tarnowa, na terenie miasta prowadzą działalność dwa niepubliczne domy pomocy społecznej.

- I. **Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelaktualnie w Tarnowie**, ul. Robotnicza 4 (wyłoniony w drodze konkursu ofert na realizację zadania publicznego), prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo (liczba miejsc statutowych – 80). Dom zapewnia całodobową opiekę, zaspokojenie potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych, religijnych i społecznych osobom niepełnosprawnym w stopniu znacznym i głębokim. Są to często osoby leżące lub poruszające się na wózkach inwalidzkich. Ze względu na małą zdolność adaptacyjną do zmiany otoczenia, osoby te przebywają w domu pomocy społecznej najczęściej przez całe życie. W 2017 r. Dom poszerzył swoją działalność o osoby dorosłe zmieniając tym samym nazwę na **Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktualnie w Tarnowie**, ul. Robotnicza 4. W ramach posiadanych miejsc - 13 przeznaczono dla osób dorosłych. W 2018 r. Dom za zgodą Wojewody Małopolskiego zwiększył liczbę miejsc dla osób dorosłych w związku z czym dysponował 65 miejscami dla dzieci i młodzieży oraz 15 miejscami dla osób dorosłych. W 2019 r. nastąpiła kolejna zmiana i zgodnie z decyzją Wojewody Małopolskiego od dnia 8 kwietnia 2019 r. Dom posiada 17 miejsc dla osób dorosłych oraz 63 miejsca dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Na dzień dzisiejszy zgodnie z decyzją Wojewody Małopolskiego z dnia 16 października 2020 r. Dom dysponuje 19 miejscami dla osób dorosłych oraz 61 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Zaznaczyć należy, że zmiany te są odpowiedzią na potrzeby mieszkańców Tarnowa w tym zakresie.
- II. **Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktualnie** przy ul. Modrzejewskiej 48, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelaktualną Koło w Tarnowie – placówka dysponuje 17 miejscami statutowymi.

Wymienione Domy posiadają stałe zezwolenie Wojewody Małopolskiego na prowadzenie działalności. Niepubliczne domy pomocy społecznej są finansowane z dotacji pochodzącej z budżetu państwa. Organizacje prowadzące niepubliczne domy pomocy społecznej są wyłaniane w drodze postępowania konkursowego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie kierował osoby wymagające całodobowej

opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów. Potrzeba taka wynikała z konieczności umieszczenia osoby w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych, (za zgodą osoby zależnej oraz na skutek postanowień sądu), jak również ze względu na umożliwienie podtrzymania więzi rodzinnych w przypadku, gdy najbliższa rodzina osoby zależnej wymagającej opieki instytucjonalnej, prowadzi swoje centrum życiowe poza miastem Tarnów i posiada możliwość partycypacji w kosztach utrzymania w domu pomocy społecznej.

W 2020 r. do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów skierowano 13 osób. Poniesiona w 2020 r. przez Gminę Miasta Tarnowa odpłatność, za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów wyniosła 3.072.127 zł.

8) Utworzenie i prowadzenie mieszkania chronionego dla osób starszych.

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie ze względu na pandemię Covid-19 nie przeprowadzał diagnozy w kierunku potrzeb związanych z utworzeniem mieszkania chronionego dla osób w podeszłym wieku. Z doświadczenia lat ubiegłych wynika, że na terenie miasta zasadne jest utworzenie mieszkania wspieranego dla osób w podeszłym wieku. Ta forma wsparcia pozwoliła by seniorom na pozostanie w środowisku, zaspakajanie własnych potrzeb przy jednoczesnym poczuciu bezpieczeństwa, które zapewni zespół terapeutyczno-wspierający i przynależności do grupy rówieśniczej co zapobiegać będzie poczuciu osamotnienia, a tym samym oddali konieczność umieszczenia w placówce instytucjonalnej.

9) Prowadzenie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie Punktu Informacyjnego dla Seniorów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie prowadzi „Punkt Informacyjny dla Seniorów”, który ma na celu przeciwdziałanie marginalizacji, wykluczeniu cyfrowemu i poczuciu osamotnienia osób starszych, poprzez włączenie seniorów w życie społeczne Miasta, udzielanie informacji o sposobach i możliwościach uzyskania wsparcia oraz umożliwienie nabycia nowych kompetencji społecznych.

Oferta Punktu skierowana jest do mieszkańców Miasta w wieku 50+ będących na emeryturze jak i aktywnych zawodowo.

Wśród najważniejszych założeń działalności Punktu jest promowanie akcji organizowanych na rzecz tarnowskich seniorów oraz monitorowanie zasobów środowiska i proponowanie nowych form aktywizacji, wsparcia i pomocy.

W 2020 r. z projektu skorzystało łącznie 68 osób, z czego 52 powyżej 60 roku życia.

W Punkcie tarnowscy seniorzy mogą uzyskać informacje i porady na temat:

- sposobów i możliwości uzyskania wsparcia w zakresie pomocy społecznej, m.in. kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia oraz przyznawanie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania,
- wsparcie w zakresie psychicznych problemów starzenia się, w tym możliwość

- uzyskania porady prawnej lub psychologicznej,
- aktualnych wydarzeń, kursów, warsztatów, programów profilaktycznych, badań lekarskich itp., realizowanych na terenie Tarnowa,
- instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych, m.in.
  - klubów seniora,
  - uniwersytetów trzeciego wieku,
  - stowarzyszeń,
- ze względu na pandemię Covid-19 prowadzono rozmowy dotyczące potrzeby stosowania dezynfekcji, dystansu i maseczek oraz informowano o różnego rodzaju programach społecznych (zarówno lokalnych np. „Tarnów pomaga” jak też ministerialnych np. „Wspieraj seniora”).

10) Praca socjalna prowadzona przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie.

W 2020 r. w ramach pracy socjalnej pracownicy podjęli liczne działania prowadzące do:

- poprawy stanu zdrowia, poprzez:
  - pomoc w uzyskaniu świadczeń zdrowotnych,
  - pomoc w realizacji recept,
  - pomoc w załatwianiu wizyty lekarza w domu,
  - pomoc w rejestracji do lekarzy specjalistów,
  - współpracę z pracownikami placówek medycznych (lekarz, pielęgniarka środowiskowa),
  - edukację i profilaktykę w zakresie higieny zdrowotnej (z uwzględnieniem obowiązujących zasad sanitarnych),
  - pomoc w rejestracji na szczepienia ochronne przeciw Covid-19,
- zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprzez:
  - działania na rzecz zapewnienia opieki osobie starszej lub niepełnosprawnej,
  - działania interwencyjne w sytuacjach zaniedbania,
  - działania interwencyjne: wezwanie pogotowia ratunkowego, policji, poszukiwanie rodziny osób wymagających opieki,
- wykorzystania uprawnień osób niepełnosprawnych, poprzez:
  - pomoc w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
  - pomoc w uzyskaniu skierowania na turnus rehabilitacyjny,

- pomoc w uzyskaniu dofinansowań z NFZ, fundacji itp., do zakupu sprzętów medycznych,
- poprawy funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi, poprzez:
  - zapewnienie konsultacji psychiatrycznej/pomoc w rejestracji do lekarza psychiatry,
  - nawiązanie współpracy z Zespołem Leczenia Środowiskowego (bezpłatne wizyty domowe psychiatrów za zgodą osoby niepełnosprawnej),
  - monitorowanie procesu leczenia,
  - monitoring funkcjonowania w środowisku osoby z zaburzeniami psychicznymi,
  - kontakt z lekarzem i pracownikiem socjalnym szpitala psychiatrycznego,
  - wystąpienie do Poradni Zdrowia Psychicznego o wydanie zaświadczenia o stanie zdrowia klienta,
  - pomoc w sporządzeniu wniosku do Sądu o ubezwłasnowolnienie,
  - nawiązanie współpracy z rodziną osoby z zaburzeniami psychicznymi,
  - zawiadomienie Sądu o konieczności rozpoznania z urzędu sprawy przyjęcia do szpitala psychiatrycznego bez zgody klienta,
  - podejmowanie interwencji w środowisku na wniosek sąsiadów, spółdzielni mieszkaniowych w sprawie nieprawidłowego funkcjonowania w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2020 r. pomimo pandemii Covid-19 podjęto działania w zakresie uczestnictwa w szczytnej ogólnopolskiej inicjatywie „Opłatka Maltańskiego”, której organizatorem przy współdziałaniu ośrodków pomocy społecznej z całej Polski jest Związek Polskich Kawalerów Maltańskich. W Tarnowie finał akcji odbył się 15 grudnia 2020 r., niestety ze względu na sytuację epidemiczną w kraju nie można było się spotkać wspólnie przy Wigilijnym stole. Tegoroczny „Opłatek Maltański” przybrał formę punktu odbioru paczki świątecznej, by chociaż w ten sposób przekazać życzenia najuboższym mieszkańcom Tarnowa. Dzięki wielu darczyńcom udało się obdarować 50 osób i rodzin, do każdej z nich trafiło po 3 paczki żywnościowe. Oprócz wsparcia w wymiarze materialnym, przekazano również symboliczny opłatek, życzenia oraz dobre słowo, które w tym wyjątkowym świątecznym czasie dla wielu osób jest niezwykle ważne i potrzebne. Honorowymi patronami tego świątecznego spotkania byli: ksiądz kardynał Kazimierz Nycz, biskupi diecezjalni oraz prezydent Związku Polskich Kawalerów Maltańskich Jerzy Baehr.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje projekty socjalne skierowane do osób starszych:

- **„Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Niepełnosprawnych”** - skierowany do wszystkich osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie Miasta Tarnowa, ich rodzin oraz przyjaciół. Zadaniem Punktu jest aktywizacja społeczna i zawodowa, przeciwdziałanie marginalizacji i poczuciu osamotnienia osób niepełnosprawnych, a także wspieranie rodzin i przyjaciół osób niepełnosprawnych w sprawowaniu codziennej

opieki i pielęgnacji. W punkcie można otrzymać informacje na temat form pomocy, instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych a także aktualności dotyczących lokalnych wydarzeń. W 2020 r. punkt objął wsparciem 69 osób z tego 38 powyżej 60 roku życia.

- „S.O.S. dla Życia” - projekt socjalny skierowany do samotnych osób starszych i niepełnosprawnych, otwarty na potrzeby całej tarnowskiej społeczności, nie tylko dla osób korzystających na co dzień ze świadczeń z pomocy społecznej.

Głównym celem projektu socjalnego jest usprawnienie pracy służb medycznych podczas akcji ratunkowych, przeprowadzanych w mieszkaniu samotnej osoby starszej/niepełnosprawnej, poszerzenie zakresu form wsparcia świadczonych przez MOPS w Tarnowie oraz przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności osób starszych/niepełnosprawnych.

W 2020 r. w ramach Projektu Ośrodek przekazał osobom starszym 40 kart informacyjnych wraz z opakowaniem.

1.2.2. Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie przy ul. Czarna Droga 48.

Dom jest placówką o zasięgu ponadgminnym, zapewnia całodobową opiekę osobom, które ze względu na wiek i stan zdrowia nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku. Dysponuje 87 miejscami przeznaczonymi dla osób starszych i świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dostosowane do indywidualnych potrzeb mieszkańców.

W 2020 roku, w związku z ogłoszoną w Polsce epidemią wirusa SARS-CoV-2 Dom Pomocy Społecznej zapewniał całodobowe usługi opiekuńcze dla podopiecznych na poziomie obowiązujących standardów w reżimie sanitarnym, zgodnie z rekomendacjami i zaleceniami organów publicznych oraz wewnętrznymi procedurami. Priorytetem było zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom Domu związanego z zagrożeniem i skutkami Covid-19. W tym celu Dom pozyskał dodatkowe środki finansowe:

- 1) Grant w ramach Projektu: „Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Społeczny Bezpieczny Dom”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020 na doposażenie stanowisk pracy personelu oraz mieszkańców w środki ochrony indywidualnej niezbędne do przeciwdziałania epidemii Covid-19 oraz sprzęt i wyposażenie niezbędne do walki z epidemią i jej skutkami. Wysokość środków to 111.673,91 zł.
- 2) Grant w ramach Projektu „Bezpieczny Dom – wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem Covid-19 finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020 na wypłatę nagród dla pracowników świadczących usługi bytowe, opiekuńcze, edukacyjne i wspomagające w szczególnych warunkach zagrożenia epidemiologicznego oraz na zatrudnienie dodatkowych pracowników niezbędnych do świadczenia całodobowych usług opiekuńczych dla mieszkańców w okresie epidemii i dofinansowanie w zakresie

wykonywania testów dotyczących zakażenia wirusem SARS-CoV-2 dla personelu placówki. Wysokość grantu - 232.650,00 zł

- 3) Grant z Projektu „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi zakładów opiekuńczo leczniczych, domów pomocy społecznej, zakładów pielęgnacyjno–opiekuńczych i hospicjów na czas Covid-19 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na wypłaty dodatków do wynagrodzeń dla pielęgniarek oraz na zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji. Wysokość grantu - 65.694,19 zł.
- 4) Dotacje celowe z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie:
  - Zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji - 9. 866,00 zł.
  - Wypłata nagród dla pracowników za pracę w szczególnych warunkach w czasie epidemii wirusa SARS/COV-2 oraz zapewnienie kadry do świadczenia całodobowych usług w DPS w okresie zachorowań na Covid-19 - 113.177,00 zł.
  - Zakup koncentratorów tlenu dla potrzeb mieszkańców DPS - 58. 000,00 zł.

2.2.3 Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie.

DPS im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie jest miejską jednostką organizacyjną o zasięgu ponadgminnym. DPS dysponuje 154 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz 10 miejscami dla osób w podeszłym wieku. Działalność Domu łączy całodobową opiekę nad mieszkańcami DPS oraz świadczenie usług opiekuńczych w Dziennym Domu Pobytu dla mieszkańców Tarnowa, którzy nie zamieszkują w DPS.

Dom dysponuje 50 miejscami dziennego pobytu. Jest to forma pomocy w trybie dziennego wsparcia dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

W stacjonarnej placówce, oprócz sprawowania całodobowej opieki oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb bytowych i opiekuńczych, prowadzona jest działalność rehabilitacyjna i terapeutyczna. Dla mieszkańców Domu i podopiecznych dziennego wsparcia do dyspozycji są sale gimnastyczne wyposażone w specjalistyczny sprzęt do ćwiczeń, a dla mieszkańców Domu także gabinet rehabilitacji, fizykoterapii i masażu, co sprzyja podnoszeniu sprawności fizycznej i utrzymaniu dobrej kondycji. Wszystkie osoby korzystające z usług Domu mogą uczestniczyć w różnorodnych formach terapii zajęciowej. Zajęcia mają charakter indywidualny oraz grupowy i obejmują: arterapię, silwoterapię, ergoterapię, muzykoterapię, biblioterapię i ludoterapię. Dodatkowo dla podopiecznych Dziennego Domu Pobytu, prowadzone są zajęcia komputerowe w specjalnie przystosowanej i wyposażonej pracowni komputerowej. Mieszkańcom Domu, dzięki organizacji wycieczek i wyjść do placówek kulturalnych, stwarza się szansę na nawiązywanie i utrzymywanie nowych kontaktów społecznych.

Ze względu na sytuację epidemiczną nie można było zorganizować wielu imprez integracyjnych. Do marca 2020 dla mieszkańców zorganizowano zabawę karnawałową, walentynkową, ostatekową, spotkanie w klubie dyskusyjnym „Miszmasz”, „setne” urodziny mieszkanki.

Od początku epidemii realizowane były wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego, Urzędu Wojewódzkiego i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tarnowie z zakresu zachowania reżimu sanitarnego, dystansu społecznego jak również zamknięcia Domu. Z biegiem czasu w celu minimalizowania skutków izolacji, mieszkańcy naszego Domu, zwłaszcza w okresie letnim czy okołoswiątecznym mogli spotkać się ze swoimi bliskimi, zgodnie z uzgodnieniami ze służbami sanitarnymi oraz lekarzami współpracującymi z Domem. Wizyty odbywały się w reżimie sanitarnym zgodnie z obowiązującą procedurą odwiedzin mieszkańców. Mieszkańcy uczestniczyli w różnorodnych formach terapii zajęciowej indywidualnej oraz grupowej z zachowaniem reżimu sanitarnego: latem wspólne grillowanie, przygotowanie spektaklu teatralnego, dyskusje itp.

W okresie epidemii Dom został doposażony w dodatkowe środki ochrony osobistej jak również sprzęt specjalistyczny. Priorytetem było zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom Domu związanego z zagrożeniem i skutkami Covid-19. W tym celu Dom pozyskał dodatkowe środki finansowe:

- 1) Granty w ramach Modułu I i II Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej pozyskane z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie na łączną kwotę 565.921,78 zł, w tym środki finansowe Gminy Miasta Tarnowa w kwocie 24.090,71 zł.
Wyżej wymienione granty przeznaczone były na doposażenie stanowisk pracy personelu oraz mieszkańców w środki ochrony indywidualnej niezbędne do przeciwdziałania epidemii Covid-19 oraz sprzęt i wyposażenie niezbędne do walki z epidemią i jej skutkami, a także na wypłatę nagród dla pracowników świadczących usługi bytowe, opiekuńcze, edukacyjne i wspomagające w szczególnych warunkach zagrożenia epidemiologicznego oraz na zatrudnienie dodatkowych pracowników niezbędnych do świadczenia całodobowych usług opiekuńczych dla mieszkańców w okresie epidemii oraz dofinansowanie w zakresie wykonywania testów dotyczących zakażenia wirusem SARS-CoV-2 dla personelu placówki.
- 2) Grant z Projektu „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi zakładów opiekuńczo leczniczych, domów pomocy społecznej, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych i hospicjów na czas Covid-19 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na wypłaty dodatków do wynagrodzeń dla pielęgniarek oraz na zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji w wysokości 76.040,42 zł.
- 3) Dotacje celowe z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie w łącznej kwocie 385.999 zł, w tym środki finansowe Gminy Miasta Tarnowa w kwocie 77.200 zł na zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji, wypłatę nagród dla pracowników za pracę w szczególnych warunkach w czasie epidemii wirusa SARS-CoV-2 oraz zapewnienie kadry do świadczenia całodobowych usług w DPS w okresie zachorowań, zakup koncentratorów tlenu dla potrzeb mieszkańców DPS.

Łącznie z ww. grantów i dotacji Dom pozyskał 1.027.961,20 zł, w tym wkład własny z budżetu GMT wyniósł 101.290,71 zł.

Dodatkowo DPS otrzymał środki finansowe z budżetu Gminy Miasta Tarnowa na 2020 r. w kwocie 38.890 zł na zakup środków ochrony osobistej. W celu poprawy bezpieczeństwa, wykonano nową instalację przeciwpożarową. Inwestycję poprowadził Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Tarnowa. Koszt tej inwestycji wyniósł 397.500 zł.

2.2.4. Międzysiedlowe Centra Aktywności Senioralnej.

W ramach zadania zostało utworzone 6 Centrów Aktywności Senioralnej zlokalizowanych na terenie Gminy Miasta Tarnowa, które umożliwiały dogodny dostęp do oferowanych zajęć seniorom z różnych części miasta. Realizatorem zadania było Stowarzyszenie Medycyna Polska. W ramach zadania publicznego seniorzy mogli korzystać z szerokiej oferty zajęć mających na celu poprawę sprawności intelektualnej tj.: zajęć komputerowych, zajęć językowych, zajęć artystycznych, np.: decupage, śpiew, warsztaty krawieckie oraz zajęć mających na celu poprawę sprawności fizycznej uczestników tj.: zajęć usprawniających z fizjoterapeutą, zajęć fitness, pilates, nordic walking, zajęć na basenie, zajęć tanecznych, itp. Zajęcia artystyczne poprawiały zdolności manualne oraz pobudzały kreatywne myślenie Seniorów.

W związku z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii oraz poleceniem Wojewody Małopolskiego zostały zawieszona wszelkie formy działalności stacjonarnej Międzysiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej w okresie od marca do końca maja 2020 r. i zostały zastąpione działaniami wirtualnymi, prowadzonymi przez serwis YouTube. Od czerwca MCAS wróciły do działalności w trybie stacjonarnym z zachowaniem wszelkich wytycznych i zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczących epidemii SARS-CoV-2. Ponadto w związku z wydaną decyzją Wojewody Małopolskiego od października do odwołania została zawieszona działalność MCAS, a następnie przywrócona decyzją z listopada 2020 r. w której placówki dla osób starszych zostały zobowiązane do realizacji swoich zadań z wykorzystaniem metod i technik porozumiewania się na odległość oraz w formie alternatywnych sposobów realizacji zajęć, prowadzonych poza siedzibą ośrodka, przy jednoczesnym braku możliwości prowadzenia zajęć w siedzibie placówki i obowiązywała do końca realizacji zadania. Przez cały okres realizacji zadania w zajęciach uczestniczyło łącznie 462 Seniorów. Kwota dotacji z budżetu GMT wyniosła 278.254,11 zł.

2.2.6. Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej.

Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej - Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” zostało utworzone w maju 2017 r. W ramach prowadzonej działalności Centrum sukcesywnie poszerza ofertę świadczonych usług. Aktualnie świadczone są usługi: hotelarskie, gastronomiczne, cateringowe, rehabilitacyjne, wynajmu sal w celu organizacji szkoleń i konferencji, a także usługi związane z oprawą obrazów i usługi ogrodnicze. Funkcjonowanie tego typu placówki przyczyniło się do poszerzenia oferty usług społecznych na terenie Tarnowa. Placówka stanowi bardzo ważną formę wspomagającą proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, a jej funkcjonowanie umożliwia tym osobom

zdobycie nowych kwalifikacji, zapobiega ich wykluczeniu społecznemu i zwiększa integrację z lokalnym społeczeństwem.

Po ogłoszeniu stanu epidemii SARS-CoV-2 obowiązywały liczne ograniczenia w prowadzeniu działalności hotelarsko-gastronomicznej jednak placówka przez cały czas funkcjonowała w ścisłym reżimie sanitarnym. Działająca restauracja wydawała głównie posiłki na wynos. Obostrzenia dotyczyły również działalności hotelarskiej.

W 2020 r. w Centrum prowadzono hotel dla kadry medycznej i opiekunów zatrudnionych w domach pomocy społecznej. Na ten cel oddzielono od pozostałej części obiektu 12 pokoi, w tym 2 pokoje jednoosobowe i 10 pokoi dwuosobowych, z pełnym węzłem sanitarnym z osobnym wejściem do budynku. Pokoje udostępniane były pracownikom medycznym bezpłatnie. Wyżywienie za odpłatnością przygotowywane i dostarczane było przez pracowników Centrum. Dostarczanie wyżywienia bezpośrednio umożliwiało spożywanie posiłków bez konieczności przemieszczania się po pozostałej części budynku. Pokoje przed kolejnym udostępnieniem były każdorazowo dezynfekowane.

Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej ZAZ „Słoneczne Wzgórze” świadczy również kompleksowe usługi rehabilitacyjne. Obiekt wyposażony jest w nowoczesny sprzęt, a usługi rehabilitacyjne wykonywane są przez wykwalifikowany personel.

W Centrum w 2020 r. zatrudnione były 42 osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, co stanowi około 70% wszystkich zatrudnionych pracowników. Część z tych osób wykonuje prace ogrodnicze polegające na koszeniu trawy, plewieniu, pozostałe osoby dbają o czystość miejsc noclegowych.

2.2.7. Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielných.

Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielných Bezpieczna Przystań przy ul. Sanguszków 28A dysponuje 15 miejscami dla osób niesamodzielných i zapewnia całonocny pobyt do 14 dni (w szczególnych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia tego okresu do 21 dni) w przypadku braku możliwości sprawowania opieki przez ich opiekunów. Podczas pobytu w Ośrodku zapewniona jest kontynuacja leczenia farmakologicznego stosowanego w domu, wyżywienie z uwzględnieniem diety właściwej ze względu na stan zdrowia oraz rehabilitacja w zakresie podstawowym. Profesjonalną opiekę nad osobami niesamodzielnymi zapewnia wykwalifikowany zespół złożony z pielęgniarek, opiekunek, pracownika socjalnego oraz rehabilitanta i psychologa. Usługi świadczone są w sposób zindywidualizowany i dostosowany do potrzeb oraz możliwości osób niesamodzielných. Dla osób które nie mają możliwości samodzielnie dojechać do Centrum Wsparcia zabezpieczona jest usługa transportu osób niesamodzielných z miejsca ich zamieszkania lub pobytu do Centrum i z powrotem. Centrum koordynuje również opiekę środowiskową i wsparcie w domach osób niesamodzielných, które ze względu na przeciwwskazania lekarskie nie mogą zostać przewiezione do ośrodka.

Ośrodek prowadzi także bezpłatną wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgnacyjnego. Jest ona wyposażona w kilkaset sztuk różnego rodzaju sprzętu

rehabilitacyjno-pielęgnacyjnego (m.in. łóżka rehabilitacyjne, wózki inwalidzkie, materace przeciwodleżynowe, balkoniki, akcesoria ułatwiające kąpiel, kule, laski, chodziki a także koncentratory tlenu, rotory, podnośniki transportowo-kąpielowe) oraz „opaski życia” z przyciskiem alarmowym na kwotę ponad 870.000 zł.

Opiekunowie osób niesamodzielnych otrzymują wsparcie w postaci warsztatów, szkoleń, grup wsparcia i indywidualnego poradnictwa, szkoleń e-learningowych dostępnych na portalu internetowym. Znajdujące się w Centrum pokoje i pomieszczenia bez barier architektonicznych dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych.

Centrum zostało utworzone w celu realizacji projektu pn. „Wsparcie opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnych w subregionie tarnowskim” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Działanie 9.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.3 Usługi opiekuńcze oraz interwencja kryzysowa – SPR, Typ A. działania wspierające opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnych. Projekt jest realizowany w partnerstwie z gminami z Subregionu Tarnowskiego, z którymi została podpisana umowa partnerska: Gmina Dąbrowa Tarnowska, Gmina Gnojnik, Gmina Lisia Góra, Gmina Ryglice, Gmina Zakliczyn oraz Gmina Żabno. Realizacja projektu obejmuje okres od 1 października 2018 r. do 31 grudnia 2021 r.

W 2020 roku z opieki zastępczej skorzystało 170 osób, w tym 130 osób po raz pierwszy i 40 osób korzystających ze wsparcia również w 2019 r. Zawarto 880 umów na wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjno-pielęgnacyjnego. Zorganizowano warsztaty z zakresu opieki nad osobami niesamodzielnymi dla 5 grup, w których udział wzięło łącznie 60 osób oraz szkolenia cyfrowe dla 5 osób. Zorganizowano 18 spotkań grup wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych, a wsparciem coacha zostało objętych 34 opiekunów osób niesamodzielnych. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną Ośrodek zmuszony był odwołać planowaną konferencję. W zamian zrealizowano 11 spotkań informacyjno-edukacyjnych dla pracowników służby zdrowia i pomocy społecznej, łącznie dla 112 osób.

Największym problemem podczas pandemii Covid-19 z jakim musiał się zmierzyć ośrodek „Bezpieczna Przystań” było zapewnienie bezpieczeństwa osobom niesamodzielnym przebywającym w ośrodku. W krótkim czasie należało zastosować i wprowadzić szereg procedur regulujących zachowanie ostrożności w celu zmniejszenia ryzyka zarażenia się podopiecznych oraz personelu: wzmożona dezynfekcja rąk i powierzchni płaskich, wymóg zakładania fartuchów ochronnych, przyłbic, maseczek. Wydawanie posiłków odbywało się w pokojach, ćwiczenia rehabilitacyjne wykonywane były indywidualnie z zachowaniem reżimu sanitarnego. Zintensyfikowano alternatywne formy usług, np. telefoniczne wsparcie psychologa. Wprowadzono także zakaz odwiedzin, a po każdym turnusie organizowano ozonowanie całego ośrodka. Pandemia spowodowała zwiększenie wydatków, które nie były przewidziane w budżecie.

2.2.8. Realizacja Programu Karta Tarnowskiego Seniora.

Program „Karta Tarnowskiego Seniora” jest elementem polityki prosenioralnej realizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa od czerwca 2014 r. Program adresowany jest do wszystkich osób w wieku 65+ zameldowanych na terenie Tarnowa. Ma on na celu przede

wszystkim wzmocnienie kondycji materialnej seniorów, umożliwiając im korzystanie z szerokiej oferty usług na preferencyjnych finansowo warunkach, a także zachęcenie seniorów do korzystania z różnorodnych i interesujących form spędzania wolnego czasu. Karta Tarnowskiego Seniora uprawnia do korzystania z ulg i zniżek, które oferowane są przez instytucje miejskie oraz podmioty zewnętrzne, komercyjne w kategoriach: edukacja i rozwój, sport i rekreacja, kultura i rozrywka, usługi medyczne, apteki, usługi motoryzacyjne, gastronomia i hotelarstwo, doradztwo, Internet, usługi różne. Na szczególną uwagę zasługują zniżki oferowane przez Teatr im. Ludwika Solskiego, Muzeum Okręgowe, Tarnowskie Centrum Kultury, BWA, Centrum Sztuki Mościce, Miejską Bibliotekę Publiczną, a także Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji, ponieważ tarnowscy seniorzy najchętniej korzystają z oferty tych instytucji. Szczegółowy wykaz ulg i zniżek znajduje się na stronie internetowej dedykowanej seniorom.

W 2020 r. Kartę Tarnowskiego Seniora otrzymało 370 osób, a od początku Programu do grudnia 2020 r. wydano 3.924 kart.

2.3. Priorytet III.: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych poprzez integrację międzypokoleniową, aktywizację i rozwój zainteresowań osób starszych.

Cele szczegółowe:

1. Stymulowanie osób starszych do partycypacji w życiu publicznym.
2. Budowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczeństwie.
3. Promowanie i wzmacnianie integracji i współpracy międzypokoleniowej.

Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Liczba słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku funkcjonujących na terenie Tarnowa	240*
Liczba uczestników szkoleń dotyczących kompetencji cyfrowych	62
Liczba zadań publicznych w obszarze polityki senioralnej zleconych organizacjom pozarządowym	4
Wysokość środków przeznaczonych z budżetu GMT na realizację zadań z obszaru polityki senioralnej	307.513 zł

* Liczba zapisanych słuchaczy

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej UMT

2.3.1. Razem dla Seniorów.

Zadanie było realizowane przez Fundację Zielona Przystań i polegało na przygotowaniu oraz dostarczeniu posiłków do seniorów, osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych w trakcie pierwszej fali pandemii Covid-19. Fundacja Zielona Przystań wraz z wolontariuszami oraz lokalnymi firmami przygotowywała oraz dostarczała codziennie ciepłe posiłki. Podczas realizacji zadania przygotowano oraz dostarczono 1.560 posiłków. Kwota dotacji z budżetu GMT wyniosła 9.259,12 zł.

2.3.2. Razem dla Seniorów – jesień 2020.

W okresie od listopada do grudnia 2020 r. fundacja Zielona Przystań realizowała zadanie publiczne pn.: Razem dla Seniorów – jesień 2020. Polegało ono na przygotowaniu oraz dostarczeniu z pomocą Straży Miejskiej w Tarnowie darmowych, ciepłych posiłków, którymi były objęte osoby starsze, niesamodzielne, ale również niepełnosprawne, mające problem w codziennej samodzielnej egzystencji. Posiłki były przygotowywane na każdy dzień tygodnia, również w weekendy i święta, przez Restaurację Stara Łąźnia. W ramach zadania przygotowano oraz dostarczono 2.000 posiłków. Wysokość dotacji przyznanej z budżetu GMT wynosiła 10.000 zł.

2.3.3. Akcja Tarnów Pomaga.

Była to akcja społeczna, podczas której szczególny nacisk został położony na objęcie wsparciem najbardziej potrzebujących mieszkańców. W akcję zaangażowane były: Fundacja Zielona Przystań, Restauracja Stara Łąźnia, Restauracja Obsesja Smaku, EMES i Partnerzy, Stowarzyszenie MAMY TARNÓW, Straż Miejska w Tarnowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Tarnowie, Tarnowska Rada Seniorów, Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej, Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży „KANA”, Stowarzyszenie Medycyna Polska, Stowarzyszenie KANON, Polski Komitet Pomocy Społecznej w Tarnowie, Stowarzyszenie Malta Służba Medyczna oddział Tarnów, Fundacja REPI.

W pierwszej fali pandemii w ramach akcji zostało rozdysponowane ok. 60.000 maseczek, pomocy w dystrybucji do tarnowskich seniorów 70+ udzieliły: Rady Osiedli, Spółdzielnie Mieszkaniowe, Miejski Zarząd Budynków, Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego oraz prywatni zarządcy nieruchomości. Maseczki zostały również przekazane rodzinom tarnowskich przedszkolaków z publicznych i niepublicznych przedszkoli oraz uczniom szkół podstawowych. Rodzice i pracownicy szkół oraz przedszkoli szyli maseczki z wykrojów zakupionych przez miasto, które również był rozdysponowane w zależności od potrzeb. Łącznie na zakup masek, wykrojów oraz środków ochrony z budżetu Gminy Miasta Tarnowa zostało wydane 165.254,17 zł.

2.3.3. Tarnowska Rada Seniorów.

W związku z upływem poprzedniej kadencji Tarnowskiej Rady Seniorów (TRS), w 2020 r. została powołana Rada na kolejną kadencję na lata 2020-2023, pracowała w 13-osobowym zespole, z udziałem przedstawicieli podmiotów działających na rzecz seniorów na terenie miasta Tarnowa, w następującym składzie:

Przewodnicząca Rady: Lidia Jaźwińska

Wiceprzewodnicząca Rady: Grażyna Kondracka

Sekretarz Rady: Maria Gogojewicz-Pęcherek

Członkowie: Edward Bukowski, Zofia Buryło, Halina Gawle, Ludwika Gawron, Danuta Kisielewska, Ewa Łabno, Jakub Kwaśny, Mirosław Biedroń, Marian Wardzała, Stanisław Wiatr.

Zgodnie z założeniami statutowymi Tarnowska Rada Seniorów została powołana w celu zapewnienia seniorom wpływu na sprawy dotyczące społeczności lokalnej, w tym

w szczególności pokolenia seniorów. Stanowi ciało o charakterze inicjatywnym, doradczym i konsultacyjnym.

Tarnowska Rada Seniorów ma charakter apolityczny i neutralny. Realizując swoje zadania jest otwarta na partnerstwo i współpracę ze wszystkimi organizacjami działającymi na rzecz seniorów oraz innymi środowiskami senioralnymi, dla wspólnego rozwiązywania problemów senioralnych, tworzenia godnych warunków życia osób starszych w mieście, a przede wszystkim przełamywania stereotypów na temat seniorów i starości, w tym budowanie ich autorytetu.

Działania Tarnowskiej Rady Seniorów w 2020 r. opierały się w dużej mierze na poprawie warunków socjalno-bytowych i były to:

- 1) patronat Tarnowskiej Rady Seniorów nad akcją „Razem dla seniora” realizowaną przez partnerskie organizacje i instytucje na rzecz wspierania seniorów w czasie pandemii, działania informacyjno-edukacyjne na temat pandemii i organizacji życia seniora w czasie pełnego lockdown i narodowej kwarantanny,
- 2) udział w kampanii społecznej „Tarnów Pomaga” realizowanej przez Urząd Miasta Tarnowa,
- 3) udział w akcjach: „Obiad dla seniora” oraz „Paczka dla seniora” realizowaną w ramach akcji "POMAGAM BO CHCĘ”,
- 4) udział w akcji „Senior dla Seniora”, w której Seniorzy muzycy, poeci, malarze prezentowali swoją twórczość dla innych seniorów w formie online na Facebooku Tarnowskiej Rady Seniorów, YouTube,
- 5) udział w wystawie online w przestrzeni Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie pn. „Aktywni i twórczy seniorzy”. Prezentacja twórczości plastycznej słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy PWSZ w Tarnowie,
- 6) cykl zajęć online „Muzealny Salon Trzeciego Wieku” – spotkania z podróżnikami, autorami książek, artystami,
- 7) Senioralne Andrzejki „50 x 5” – spotkania pięcioosobowe w domu seniorów,
- 8) udział w akcjach pn. „Wolontariat ma sens” i „Mój sąsiad senior” z udziałem środowisk młodzieżowych i mieszkańców Tarnowa,
- 9) szycie maseczek przez Seniorów, członków TRS dla Tarnowskich Domów Pomocy Społecznej, tarnowskich medyków i środowisk senioralnych,
- 10) „Aktywni seniorzy to zdrowi seniorzy” senioralny marsz po zdrowie w przestrzeni ZAZ Słoneczne Wzgórze oraz „Spacerkiem po Piaskówce”, „Ćwicz w domu Seniorze” – cykl ćwiczeń dla seniorów opracowany przez fizjoterapeutów z akcji Razem dla seniora,
- 11) udział w akcji Międzyosiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej w Tarnowie „Rusz się z domu seniorze”, aktywizacja seniorów do aktywności fizycznej po pierwszej części narodowej kwarantanny,
- 12) szeroko pojęta edukacja seniorów w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia oraz szczepień ochronnych przeciwko Covid-19.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z pandemią Covid-19 oraz obostrzeniami w 2020 r. odbyły się dwa posiedzenia Tarnowskiej Rady Seniorów oraz pięć posiedzeń Prezydium Tarnowskiej Rady Seniorów.

Na profilu Facebook Tarnowskiej Rady Seniorów zamieszczano na bieżąco informacje na temat prowadzonych działań na rzecz lokalnych seniorów. Bardzo dużą pomoc w tym zakresie Tarnowska Rada Seniorów otrzymuje od Niezależnego Serwisu Informacyjnego KADR. Promuje on seniorów zarówno na Facebooku, jak i stronie www.niezaleznyserwiskadr.com.pl. W lokalnej telewizji STARnowaTV kontynuowano emisję programu „Senior na czasie”, skierowanego do środowiska senioralnego, który można było obejrzeć w Internecie oraz w telewizji kablowej.

Praca Tarnowskiej Rady Seniorów i poszczególnych środowisk senioralnych jest na bieżąco dokumentowana. Powstało wiele ciekawych filmów, serwisów zdjęciowych oraz materiałów opisowych. Pokazują one nie tylko dorobek seniorów, ale także wielu partnerów, instytucji i osób wspierających. Pokazują od strony praktycznej wiele obszarów realizacji zadań polityki senioralnej miasta.

2.3.4. Realizacja zadań z obszaru sportu.

Gmina Miasta Tarnowa udzielała również wsparcia na realizację zadań sportowych przeznaczonych dla osób w różnym wieku, w tym również dla osób starszych, a także zapewnia ułatwiony dostęp dla seniorów do bazy sportowo – rekreacyjnej poprzez stosowanie preferencyjnych opłat za korzystanie z usług po okazaniu Karty Tarnowskiego Seniora.

Według danych przekazanych przez Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Tarnowie, w 2020 r. do obiektów należących do miejskiej bazy sportowo–rekreacyjnej w ramach Karty Tarnowskiego Seniora odnotowano 5.009 wejść. Do wstępów ulgowych za korzystanie z obiektów GMT dopłaciła 24.115 zł.

Gmina Miasta Tarnowa udzielała również wsparcia na realizację zadań sportowych przeznaczonych dla osób w różnym wieku, w tym również dla osób starszych.

Lp.	Oferent	Opis zadania i termin realizacji	Liczba uczestniczących osób starszych
1.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	"Jesienny Rajd Rowerowy Sokołów"	23
2.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	Trzy edycje Pucharu Tarnowa w Kolarstwie Górskim	40
3.	Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” Tarnów	"XXIX Tarnowski Bieg Leliwitów"	23
Razem:			86

Źródło: Wydział Sportu UMT

2.3.5. Realizacja zadań z obszaru kultury.

Pandemia wirusa SARS-CoV-2 bardzo mocno uderzyła w sektor kultury. Tarnowskie instytucje kultury – Tarnowskie Centrum Kultury, Teatr im. L. Solskiego, Miejska Biblioteka

Publiczna i Biuro Wystaw Artystycznych zostały zamknięte. Ogromna liczba wydarzeń musiała zostać odwołana. Wydział Kultury Urzędu Miasta Tarnowa i wszystkie instytucje kultury cały czas szukały nowych form dotarcia do publiczności. Te nowe propozycje i oferty, realizowane były w bezpieczny wirtualny lub bezkontaktowy sposób. Rok 2020 w sektorze kultury i oferta kulturalna dla seniorów cechowały się różnorodnością oferty (głównie online). Ten trudny rok pokazał nam potencjał jakim dysponują lokalni twórcy i organizatorzy kultury. Pokazał nam również, że sami odbiorcy, w tym seniorzy, oczekują zróżnicowanej, często zindywidualizowanej propozycji na coraz wyższym poziomie.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w sektorze kultury ograniczona została do uruchomienia środków i realizacji wsparcia w ramach tzw. małych grantów tj.: imprezy plenerowe, kameralne lub interdyscyplinarne, w tym przeznaczone dla różnych grup wiekowych, a szczególnie dla seniorów.

W Tarnowie większość działań dotyczących kultury realizowana jest przez miejskie instytucje kultury: Biuro Wystaw Artystycznych, Tarnowskie Centrum Kultury, Miejską Bibliotekę Publiczną i Teatr im. Ludwika Solskiego. Część działań realizuje Urząd Miasta Tarnowa (Wydział Kultury i inne wydziały). Natomiast imprezy plenerowe, kameralne lub interdyscyplinarne, w tym przeznaczone dla różnych grup wiekowych, a szczególnie dla seniorów, realizują najczęściej organizacje pozarządowe.

Najważniejsze wydarzenia artystyczne, które odbyły się w Tarnowie w 2020 r., to m.in.:

- Amfiteatr - „Te Fajne Dziewczyny”
- 12.06. - Amfiteatr - Jarek Tucki
- Amfiteatr - turnieje szachowe
- 3.07. - Amfiteatr - Gala NMT – koncert Żanety Lubery
- 4.07. - „Tarnów pomaga”
- 5.07. - ZSM – koncert Błażejów
- 11.07. - inauguracja sali koncertowej przy ZSM – koncert TOK
- 11.07. - Amfiteatr – Daniel Grupa
- 17.07. - Jazzowy Rynek w Amfiteatrze
- 18.07. - Tomasz Boruch
- 19.07. - Biskupianie
- 24.07. - New Bone
- 24.07. - Szabatowy koncert pod Bimą
- 25-26.07. - Turniej rycerski na Marcince
- 26.07. - Zalasowanie
- 31.07., 7.08., 14.08. - Był Sobie Blues
- 15.08. Katedra - koncert organowy Daniel Prajzner
- 21.08. Amfiteatr - Folk
- 22.08. ZSM - koncert Krystian Tkaczewski
- 29.08. - Kantoria - „Tarninowe Korolobranie i śniadanie na trawie”
- 30.08. - Amfiteatr - Jurassic Gypsy Quartet
- 4 - 5.09. - 33 Ulica - Festiwal Teatrów Ulicznych

- 7.09. Katedra - koncert organowy
- 5 - 12.09 - 34. Tarnowska Nagroda Filmowa
- 18.09. - wernisaż TCK „TO-Polski”
- 19.09. - 4.10. - XXVII Międzynarodowy Festiwal muzyki odnalezionej (ZSM, SL)
- 26.09. - Jaskółka - ZPiT „Śląsk”
- 27.09. - 100 rocznica 5 Pułku Strzelców Konnych
- 20.11. - 20.12. - ARTFEST online
- 30.12. - koncert świąteczno-noworoczny - Via Musica online

Zadania realizowane na rzecz osób w wieku emerytalnym przez organizacje pozarządowe w 2020 r. to:

- „Czas wolny z Pegazem w tle” to projekt realizowany przez Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie w związku z zagrożeniem epidemiologicznym zadanie było realizowane w formie online, miało służyć szeroko rozumianej edukacji kulturalnej i społecznej oraz aktywizacji seniorów w czasie pandemii Covid-19. W ramach zadania odbyły się wykłady i zajęcia seminaryjne prowadzone przez pracowników naukowo dydaktycznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie oraz dyrektorów placówek kultury. Odbyły się także spotkania online pn. ” Z kantorka na pędzle. Trele-morele o tarnowskich artystach” oraz „Muzealny Salon III Wieku”. W projekcie wzięło udział 408 osób. Na realizację zadania z budżetu GMT przeznaczono kwotę 10.000 zł.

2.3.6. Zadanie realizowane w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym w 2020 r.

Gmina Miasta Tarnowa udziela dotacji na realizację zadań publicznych w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym. Zadania były zlecane w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego lub w trybie pozakonkursowym.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Tytuł zadania	Kwota dotacji z budżetu GMT w zł
1.	Stowarzyszenie Medycyna Polska	Prowadzenie Międzyosiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej (MCAS)	278.254
2.	Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie	Czas Wolny z Pegazem w Tle	10.000
3.	Fundacja Zielona Przystań	Razem dla Seniorów	9.259

4.	Fundacja Zielona Przystań	Razem dla Seniorów - jesień 2020	10.000
Razem			307.513

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej UMT

3. Planowane nowe formy wspierania osób starszych.

Na koniec 2020 r. Tarnów liczył 105.413 mieszkańców, osoby w wieku 60+ stanowiły 29,6% wszystkich tarnowian. Co roku wartość tego wskaźnika wzrasta. W Tarnowie podobnie jak w innych miastach naszego kraju obserwuje się powolny proces demograficznego starzenia się społeczeństwa.

Rok 2020 - czas pandemii Covid-19 był szczególnie trudny dla osób starszych, które ze względu na własne bezpieczeństwo izolowały się, nie spotykając się z rodziną i przyjaciółmi. Zawieszono działalność Klubów Seniora, Domu Dziennego Pobytu, Środowiskowego Domu Samopomocy. Był to ciężki okres dla wszystkich, a 2021 r. mimo możliwości zaszczepienia się przeciw Covid-19 dalej stawia przed społeczeństwem sporo wyzwań związanych z ograniczaniem rozprzestrzeniania się koronawirusa.

Samorząd Tarnowski w czasie pandemii udziela wsparcia i pomocy osobom potrzebującym, w tym przede wszystkim osobom starszym. Nadal w miarę możliwości epidemiologicznych i luzowanych obostrzeń będzie kontynuowana polityka aktywizacji seniorów, wykorzystania potencjału ludzi starszych oraz poprawy warunków ich życia.

W obliczu zmian demograficznych oraz zaniku instytucji wielopokoleniowej rodziny, konieczna będzie dalsza realizacja skutecznej polityki w zakresie zapewnienia opieki (w tym instytucjonalnej) seniorom nie mogącym samodzielnie funkcjonować - dotyczy to szczególnie jednoosobowych gospodarstw domowych. Już dziś można zaobserwować wyraźną preferencję do pozostania na starość (nawet związaną z niepełnosprawnością) w swoim środowisku. Należy zatem nadal podejmować działania na rzecz zwiększenia pomocy środowiskowej sprawowanej w domu osoby starszej, jak i tworzenia placówek instytucjonalnych o charakterze dziennej opieki. Zasadnym są działania, które zmierzają do rozbudowy odpowiedniej infrastruktury w środowisku zamieszkania osób starszych np. kluby seniora, ośrodki dziennego pobytu. Ponadto rozważane jest utworzenie mieszkań chronionych dla osób starszych.

Na terenie miasta Tarnowa istnieje problem zaopiekowania się osobami przewlekłe psychicznie chorymi ze względu na rosnącą liczbę osób potrzebujących wsparcia w tym zakresie. Obserwowana jest również większa potrzeba zapewnienia pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Z tej formy pomocy korzysta coraz więcej osób. Zauważalna jest również potrzeba zapewnienia większej ilości godzin w ciągu miesiąca dla jednej osoby ze względu na stan zdrowia i brak samodzielnego zaspokajania nawet najbardziej podstawowych potrzeb życiowych. Należy też rozbudować ofertę wsparcia psychologicznego.

Jest duża szansa, że zwiększy się mieszkaniowy zasób Gminy Miasta Tarnowa. Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o. w Tarnowie wystąpił z wnioskiem o udzielenie wsparcia finansowego z Funduszu Dopłat w ramach realizacji przez BGK narodowego programu budownictwa komunalnego na realizację inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego z lokalami pełnostandardowymi przy ul. Krzyskiej w Tarnowie. W nowym budynku zaplanowano 62 mieszkania o łącznej powierzchni 2.145 m² z przeznaczeniem m.in.

dla osób starszych i niepełnosprawnych. Termin rozpoczęcia budowy planowany jest na 2021 r., natomiast zakończenie inwestycji i proces zasiedlania budynku na 2023 r.

Kolejnym działaniem planowanym na 2021 r. jest utworzenie sklepu socjalnego, którego celem będzie udzielanie pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym również seniorom, poprzez sprzedaż artykułów spożywczych, środków higieny osobistej i chemii domowej w cenach poniżej ich wartości rynkowej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie będzie pomagał w dotarciu do potencjalnych beneficjentów, którzy będą mogli skorzystać z oferty sklepu, po wcześniejszej weryfikacji formalnej.

Samorząd Tarnowski kontynuował będzie politykę prosenioralną z naciskiem na aktywność społeczną obejmującą zwiększenie udziału osób starszych w aktywnych formach spędzania wolnego czasu, wspieranie niesamodzielnych osób starszych i ich otoczenia w miejscu zamieszkania, rozwijanie wolontariatu w środowisku lokalnym zwiększania zaangażowania tych osób w obszarze rynku pracy. Nadal prowadzone będzie włączenie cyfrowe obejmujące działania na rzecz zwiększenia umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami i korzystania z nowych mediów przez osoby starsze, a także upowszechnianie i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

*Opracowano: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
Urzędu Miasta Tarnowa.*

Sprawozdanie zostało pozytywnie zaopiniowane przez Tarnowską Radę Seniorów.